

ЗВ'ЯЗОК МУЗЕЮ ТА ХУДОЖНИКА

Шапаєва О.В., студ. гр. ОМ-314

Наукові керівники – Герасімова Д.Л., доцент, Рахубенко Г.Л., старший викладач (кафедра Образотворчого мистецтва, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. Основна мета статті – зазначити, що музеї завжди мали значний вплив на розвиток молоді. Усі студенти творчих ЗВО приходять побачити витвори мистецтва старих майстрів та навчитися на цих прикладах чомусь новому. Через воєнні дії на території нашої країни, багато музеїв закрили двері, або сховали колекції задля безпеки мистецтва. Але ми не маємо права забувати, яку роль вони виконують у ставленні молодих митців. Зараз саме час відкривати для себе українських художників, цікавитися їх життям та шанувати те, що зробило їх талант ще яскравіше. А саме стіни наших музеїв.

У нашому житті музеї відіграють не останню роль у рейтингу місць, куди ви можете сходити, щоб приємно провести час. Музеї – це культурно-освітницькі та науково-дослідницькі заклади, що виконують функцію збереження пам'яток культури та природи. У місця, де знаходяться об'єкти образотворчого мистецтва, люди приходять, щоб насолодитися красою, створеною сто чи п'ятсот років тому назад.

Але ж художники приходять в музеї не тільки для цього. Вони довго вивчають картини, запам'ятовують кожен вигин скульптури та роблять замальовки з античних голів. Для художника музей це друга академія мистецтва, але тут педагогами виступають старі майстри, що розмовляють з тобою через мазки фарб. Але сучасні митці забувають про такі «місця сили» і нехтують силою цього зв'язку. Серед нас є безліч прикладів, як впливає музей на становлення особистості молодого художника.

Наприклад, історія одеського художника, викладача кафедри Образотворчого мистецтва АХІ ОДАБА, Миколи Дмитровича Потужного, для якого Одеський музей західного та східного мистецтва став другим домом (Фото 1).

Фото 1. Потужний Микола Дмитрович. 2020 рік

У грудні 2022 року Микола Потужний погодився дати мені інтерв'ю стосовно Одеського музею західного та східного мистецтва. Підібравши питання, прийшла до нього у майстерню та в нас почався діалог:

Олександра: Розкажіть про ваше перше відвідування музею або ваш перший спогад про нього.

Микола: Найяскравіше, таке, що запам'яталося: я, будучи учнем дитячої художньої школи, займався перший рік, і мені вже хотілося малювати гіпсові голови, а не лише натюрморти, як зазвичай малюють у першому класі. І ось я пішов помалювати до античної зали до музею західного та східного мистецтва з блокнотом. Я малював гіпсовий зліпок

античний «Голова Геракла». Проходив Олег Аркадійович Соколов, директор музею Західного мистецтва, відомий одеський художник. Він мене побачив, спитав, що я роблю, подивився на мою замальовку. Сказав, що при музеї є студія, для тих, хто вільно приходить, без конкретних годин, так, у кого є колись час. Дав мені планшет, аркуш паперу, я почав малювати цю античну голову. З того часу я почав регулярно відвідувати цю студію при музеї.

Перше, що вражало, коли заходиш до самого музею, навів литий, важкий такий, ажурний над ганком, де вхід, і такі важкі різьблені двері, їх відкриваєш із зусиллям. А потім, звичайно, вразили мармурові сходи приголомшливі, що ведуть на другий поверх. Потрапляєш зовсім у інший світ. І це здалося мені настільки близько і настільки цікаво, ці високі, палацові стелі, ліпнина, багато світла. Мені взагалі подобався ось цей стан інтер'єрів, тиша в музеї, певний запах, картин та натертий паркет.

З того часу я багато років ходив у цю студію, навіть школу дитячу покинув, бо не міг ходити і туди, і туди. Найголовнішими були малюнки з античних зліпків: голови, потім пішли фігури. Там багато скульптур дуже класних. Вони й зараз є, їх там реставрують дуже добре. І, крім цього, мені давали книжки з мистецтва. І також там завжди були виставки. Ну і, звісно, живопис. Я робив копії картин старих майстрів.

Олександра: А яких, наприклад?

Микола: Так, це була копія Алесандро Маньяско, італійський художник «Святий Ієронім». У мене фрагмент, він зберігся, голова Святого Ієроніма. Ще я копіював, це було замовлення моєму вчителю, а він передав мені. Я вже був старшим, 10 клас, і зробив копію на замовлення – Франческо Альбані – «Тріумф Венери».

А ще там дуже гарне подвір'я музею було. Особливо взимку, коли випадав сніг. Я приходив помалювати гіпси, а Олег Аркадійович каже: «Та що той гіпс, гіпс нікуди не піде. Он, подивися якийсь сніг, як він перетворить місто, навіть ось, з вікна – двір музею дуже цікавий під снігом». І я написав етюд. Він був на виставках. Вийшов такий камерний та цікавий. І там же, цього дворика, влітку, я писав маленький етюд «Балкончик», тильна сторона двору музею, а там маленький балкончик (Фото 2).

Фото 2. Етюд «Балкончик у дворі музею Західного та Східного мистецтва», 1970-ті роки, олійні фарби, картон, 13 на 7 см

Олександра: Ваші роботи про музей, етюди. Вони в якій техніці?

Микола: Вони олійними фарбами. Три роботи: Інтер'єр, дворик на картоні та балкончик маленький – теж олією. Я тоді переважно маслом писав, до академії. В академії потім перейшов на акварель, став із графікою працювати. Мені хотілося, років десять це було,

може назад, зробити дошку меморіальну Олегу Аркадійовичу Соколову, на знак подяки. Скільки для мене зробив, я вважаю, напевно, головний мій учитель і з мистецтва, і життя.

Знайшов фотографії, підготувався. Почав спочатку ліпити для себе. Меморіальну дошку встановити, це дуже багато чого пройти потрібно, дозволи зібрати, складний процес. А потім раз, і прийшла дата кругла – сто років від дня народження Олега Соколова.

Повинно було відзначатись і виставками робіт, і у Всесвітньому клубі одеситів, і в музеї Західного та Східного мистецтва. Я під цю справу звернувся до директора музею. Ми з ним поговорили і вирішили, що краще поставити її в холі, так треба менше дозволів. Та й Олег Аркадійович там часто відпочивав.

Я зробив дошку цю в пластиліні, потім один одеський скульптор мені допоміг її перевести в матеріал – мармурову крихту, зробити дошку мармурову. Ось він Олег Соколов. При різному освітленні змінює настрій та вираз. Рельєф тут такий. Вдові Олега Аркадійовича, до речі, сподобався портрет. Вона мені одну його роботу подарувала, на знак подяки (Фото 3).

Фото 3. Фото рельєфу в глині, перш ніж Потужний Микола перевів його в мармур, 2019 рік

Олександра: У яких виставках у музеї Західного та Східного мистецтва ви брали участь?

Микола: Так, ну, по-перше, виставки були не в музеї, а в редакції «Комсомольська іскра», була така Одеська газета. Ми там робили виставку студійців. А найперша виставка, це, на мою думку, 79-ий чи 80-ий рік. Була виставка натюрморту одеських художників і я потрапив на цю виставку.

Потім я вступив до академії мистецтв. Коли я закінчив, я зробив свою персональну виставку в 96 році. Я зробив там персональну виставку, зібрав замовні портрети, я тоді їх багато робив. Ще кілька композицій. Вдало так у мене купили найбільшу картину із цієї виставки.

А потім дуже багато було. Численні виставки всіх одеських художників, коли були у музеї Західного та Східного мистецтва, я на всіх брав участь. Там їх маса, все перерахувати складно. Найбільш такі, можливо, що запам'ятовуються, це була виставка, по-перше «Біенале акварелі» кілька разів була.

І ще я там робив виставку трьох картин. «Діалог зі старими майстрами» — це саме від того, що я там виріс, серед цих картин, і мені теж захотілося зробити кілька робіт на цю класичну тему. Я робив «Самсон і Даліла», «Сусанна та Старці» та «Давид і Вірсавія» – була виставка трьох картин у цій чорній залі. Найбільша з останніх виставок, у якій я брав участь.

Олександра: Яка ваша улюблена зала музею?

Микола: Мені дуже подобалася італійська зала, де висіла робота Караваджо «Взяття Христа під варту». Надивився там... Там же я копіював, Франческо Альбані «Тріумф Венери»..

Мені подобалося, що цей зал, він ніби з двох частин складався. Там арка була, між двома залами, як ніша, там відкривався великий зал, де висів прямо на центральній стінці ось цей Караваджо. А ще там висіли у першому зальчику гобелени французькі на античні сюжети, на мою думку. І ось ця атмосфера: старовинні меблі, бюсти...

Олександра: Так, відчувається, як на вас вплинув цей музей. Видно, за вашою майстернею та вашими роботами.

Микола: Так, тому що буквально з дванадцяти років я й виріс у цьому музеї. Як рідні мури. І ставлення до мене було, звичайно, приголомшливе. Зберігся навіть набір листівок, де мені Олег Аркадійович писав... Зараз знайду. Я колись приносив роботи він починав: «Ось моя школа!» І бігав, показував співробітникам музею.. Подарував мені листівки і підписав (читає): «Микола, дарую на знак поваги до твоєї працьовитості та таланту»

Олександра: А можете сказати про улюблене ваше місце в інтер'єрі музею?

Микола: Мармурові сходи, приголомшливі. Дивно, мармур важкий, а воно все без кріплень якось тримається. Дивно. І, до речі, і на другому поверсі, і на першому – бронзові ліхтарі у вигляді янголят. І в центральній залі він парадний такий, де рояль стоїть, там часто виставки відкривають. Цікавою була ще скульптура бронзова Геракл із Цербером, із собакою триголовою. Запамяталися мені ще портрети Воронцова та Рішельє.

Олександра: Що б ви сказали слухачам про те, чи варто відвідати музей?

Микола: Звичайно, варто відвідати, це один із наших двох музеїв мистецтва головних. Там і місце приголомшливе, вулиці, архітектура. Колекцію, щоправда, зараз не побачиш, але колекція була і є великою.

Висновки. Вплив, який завдав Одеський музей західного та східного мистецтва на художника Потужного Миколу Дмитровича, неперевершений. Це видно як і у картинах митця, так і через його майстерню, його життєвий шлях. І про це каже і сам майстер пензлю і фарб. Уявіть, скільки досвіду за ці часи у музеї придбав художник. Ми можемо тільки вигадувати, як змінилося б його життя, якби він не потрапив у стіни музею. Історія Потужного Миколая та Одеського музею західного та східного мистецтва тільки приклад для читачів.

Приклад правильного впливу та зв'язку, що принесе всім колосальний розвиток. Художник отримав досвід, школу, знання і тощо. Музей отримав прекрасного митця, що потім покаже всьому світу свої картини у стінах рідного музею. Суспільство повинно пам'ятати культурну частину нашого життя. Берегти музеї, галереї та інші культурні заклади. Дізнаватися про українських митців, про їх життя та творчість. Бо кожна історія навчає нас чомусь новому, як і стіни музею, що здатні надати тобі сил та підтримку.

Література:

1. Левицький О. Архітектура Одеси [Електронний ресурс] / Олександр Левицький – Режим доступу до ресурсу: <https://all.archodessa.com/all/pushkinskaya-9-history/>.
2. Інтернет-портал. Культурометр [Електронний ресурс] / Інтернет-портал – Режим доступу до ресурсу: <https://culturemeter.od.ua/v-odesskom-muzee-otkroetsja-vystavka-treh-kartin-47104-2/>.